

förefinnas. Något hinder är nu icke mera för sakens genomdrifvande. Om han ej varit, hade jag tappat min process. Den heliga alliansen är nu icke mera till. — 5) Skicka sig, bete sig. I uttrycket: Sätt ut v. — 4) (utbildadt med prep. ell. adverb) Besöka, vistas, befinna sig, finnas. *Har ni varit i Tyskland? Han är för närvarande i England. Jag har varit der, hos honom. Hvar är han nu? Der är han. Der äro goda saker i knytet.* — 5) (såsom verbum substantivum) Tjenar till att förbinda subjekt och predikat, d. v. s. antyder, att något kan sägas om ett annat eller dermed förbindas till enhet i medvetandet. *Han är ung, rik och lycklig. Tacksamhet är en stor dygd. Jag är varm, kall. Var lugn. J ären unga. Om j voren rika. V. far. V. advokat, läkare, kirurg. Det har varit honom en svår dag. Var så god, haf den godheten. Gud vare lof! jag tackar Gud.* — Brukas i denna bem. och för bem. 2 ofta impersonelt, t. ex.: *Det är vackert väder, kallt, varmt. Det är dyrt att lefa. Det är många som tro det. Det är jag; det är han; är det ni? Det var jag, som sade det. Det är en stor narr. Efter det skall så v. Det kan så v., kan väl v. (tonen på vara), det kan vara rätt nog, det är väl möjligt. Det kan så v. (tonen på det), det är en annan sak. Låt v., låt bli; bry er ej derom; lemna det. Låt v., låt så v., det medgifves; antagom, att så är. Låt så v., äfv. må så ske, må göra. Låt v., att allt lyckas, om ock allt l. Låt v., att han är rik, fastän han är rik. Låt ABC v. en triangel, antag, att ABC &c. — Antager reflexiv form i uttrycket *Vare sig*, det må vara, t. ex.: *Vare sig rik eller fattig; vare sig dermed huru som helst.* — Utbildadt med att och infinitiv, brukas *Vara* i åtskilliga talesätt, t. ex.: *Han är att beklaga, förtjenar medlidande. Det är att förmoda, man kan förmoda. Här är ingenting att få, att vinna, att förtjena, här kan ingenting fås &c.* — Se f. ö. prepositionerna *Af, efter, emot, för, i, med, till* m. fl., samt de ord, med hvilka *Vara* utbildas till egna talesätt, t. ex. *V. af en tanka, se Tanka, o. s. v.* — 6) *Vara* är äfven hjälpeverb, och nyttjas för att bilda passiva former, t. ex.: *Jag är älskad, jag älskas; han har varit älskad. Vare sagdt!* må så ske; det är öfverenskommet; det är nu en gång sagdt. — *Vara* brukas äfven, för att med part. pret. af neutrala verber bilda preterita, t. ex.: *Jag är fallen, har fallit; han är faren, har varit; jag är vorden, blefven frisk, har blifvit frisk.* — Stundom bortfaller i talspråket part. pret., och är &c. kvarstår med det utlemnade verbets betydelse, t. ex.: *Han är till Stockholm, är faren till Stockholm; han har varit till Sala, varit rest &c.* — *Varande*, part. pres. *Hittills v. förhållanden.* Brukas ofta i st. f. konjunktion med tempus i finit form af *Vara*, t. ex.: *V. oförmögen att göra motstånd, gaf jag efter, emedan jag var oförmögen &c.* Nyttjas äfv. ofta absolut, t. ex.: *V. detta första gången försöket lyckades, och var detta första gången &c.* — Stundom brukas äfven formen *Varandes*, helst i sednare fallet, t. ex.: *Varandes hon då så trött, att hon ej förmådde gå längre.**

VARÄ, v. n. 1. IV. 1) (i fråga om tid) Fortvara, påstå, räcka; dröja. *Riksdagen v-de ett helt år. Kriget v-de ej länge. Det v-r länge, innan han kommer. Det v-de ej länge, innan man märkte det.* — 2) Hafva bestånd, räcka,

förslå. *Provianten v-de ej länge. Den pelsen v-r mig ut, varar så länge jag lefver. Det har v-t sin tid ut, det har varat, gjort nytta så länge man kan begära; äfv. det är nu slut dermed.* — *Varande*, part. pres. Påstående. *Under v. riksdag.*

VARA SIG, v. r. 1. V. Bilda var; fyllas med var. *Såret v-r sig. Ögonen v. sig.* — *Syn. Suppurera.*

VARAKTIG, a. 2. I. (af *Vara*, IV.) Som varar, har bestånd. *V. sällhet.* — *Syn. Stadig, Beständande, Blifvande, Fortvarande, Beständig.*

VARAKTIG, a. 2. II. (t. *verhaft*, af *Wer*, vapen) Vapenför, duglig att bära vapen. Tillhör äldre språket. *Förklara någon v.*

VARAKTIGHET, f. 5. (af *Varaktig*, I.) Varaktig beskaffenhet, bestånd. *Det godas v. Hafva v.*

VARAKTIGT, adv. På ett varaktigt sätt; så att det äger bestånd. *V. grunda ens lycka.*

VARANDE, n. 4. (fl.) Egenskapen att vara till. Kallas *verkligt v.* till skilnad ifrån *logiskt v.*, ett blott begrepp utan motsvarighet i verkligheten. — *Syn. Tillvarelse, Existens.*

VARAS, v. d. 1. Se *Vara sig*.

VARBILDNING, f. 2. Bildning af var såsom verkan af stark inflammation.

VARBYGEL, m. 2. pl. — *bygglar.* Beslag på en bössa, till skydd för aftryckaren.

WARD, m. 2. (gam.) Mat. Deraf Aftonvard, Qvällsward.

VARDA, v. n. 5. Impf. ind. *Vardt*; pl. *Vordo.* Impf. konj. *Verde.* Part. pret. *Vorden.* Sup. har i folkspråket *Vurtit.* (Isl. *Werda*; t. *werden*; moes.göt. *Wairthan.*) 1) Börja att vara. *Gud sade: varde ljus; och ljus vardt.* — 2) Blifva. *Han vardt hulpen i rättan tid. Han är vorden sjuk.*

VARDEIN, m. 5. (t. *Wardein*) Embetsman, hvilken det tillhör att undersöka halten af malmer och mynt.

WARDHÄLL, n. 5. (ford.) Vakt, som utsattes att upptäcka och värna för kommande fiender.

VAREC, varäk. m. sing. Se *Tångsoda.*

VARELSE, f. 5. 1) Tillvarelse. *I honom lefve vi, röras och hafve v-d v.* — 2) Vistelse. *Huru länge blir v-n i staden?* — 3) Se *Väsende.* *Alla lefvande v-r.* — 4) Brukas äfv. i föraktlig mening. *Hvilken ovärdig v.!*

VARF, n. 5. (t. *Werft*) Se *Skeppsvarf.*

VARFÄGEL, m. 2. pl. — *fåglar.* (af *Var*, adj.) En roffägel, ofvan gråblå, under hvit, som fått sitt namn deraf, att, då han blir varse en hök, uppger han ett gällt skri och varnar med det samma småfåglarna att akta sig. *Lanius Excubitor.* Kallas äfv. Större Törnskatan.

VARG, varrrj, m. 2. I. (jfr. *Ulf*) 1) Allmänt bekant rofdjur. *Canis lupus.* (Fam.) *Åta som en v., glupskt. Hungrig som en v., glupskt hungrig.* (Ordspr.) *Med v-arna måste man tjuta, se Tjuta.* — *Ss. V-hona, -jagt, -jägare, -klo, -lik, -skinn, -tjut, -unge.*

VARG, m. 2. II. (i fornspråket; sannolikt af moes.göt. *Wargjan*, döma skyldig till straff) 1) Biltog dömd. — 2) Rövare. *V. i veum, helgerånare.*

VARGBÖNA, f. 1. Ett växtslägte, hvars arter odlas dels som foderväxter, dels som blomsterväxter. *Lupinus.*

VARGERING, varjärning, f. 2. (af *Värja*, försvara) Reservtrupper, som de rustande vid utomordentliga tillfällen åtagit sig att pretera. — *Ss. V-skarl, -smanskap.* [Vargerning.]